

Narratiivinen analyysi

16. lokakuuta 2016

1 Tausta

Narratiivinen analyysi on laadullinen menetelmä. Se käsittelee kertomuksia tai kertomuksen kaltaisia rakenteita kuten esimerkiksi, elämänkertoja, haastatteluja, elokuvia tai musiikkia. Narratiivisessa analyysissä mielenkiinnon kohteena ovat erityisesti yksilöiden kertomukset. Näiden kertomusten avulla pyritään luomaan uusi yleistetty kertomus jolla voidaan hahmottaa tutkittavaa kohdetta tai ilmiötä [1]. IT-alalla tätä menetelmää voidaan hyödyntää käyttäjäläheisessä tutkimuksessa esimerkiksi tutkittaessa kuinka pelaaja kokee peliympäristön osana pelin tarinankerrontaa.

Narratiivisessa analyysissä käytettävä logiikka on enemmän aineistolähtöistä eli induktiivista kuin deduktiivista. Kuitenkin myös teorialähtöistä eli deduktiivista analyysiä voidaan käyttää. Filosofisilta oletuksiltaan narratiivinen analyysi on sosiaalis-konstruktivistinen[4].

Narratiivista analyysiä on vaikea sovittaa Järvisen menetelmäkaavioon. Tutkimus on empiiristä, mutta se ei kuitenkaan sovi teoriaa testaavaan tai teoriaa luovaan tutkimukseen.

Esimerkki narratiivisesta tutkimuksesta: Pelaamisen moraalit Macaossa: Havainnot rahapeliteollisuuden nopean nousun kokeneiden macaolaisten moraalisten näkemysten narratiivisesta rakentumisesta, Jukka Jouhki, 2014. <http://www.pelitutkimus.fi/vuosikirja2014/ptvk2014-03.pdf>.

2 Aineiston keräys

Kuten taustoissa kerrottiin, narratiivisen analyysin aineistot ovat kertomuksia tai kertomuksen kaltaisia rakenteita. Erilaisia kertomuksia ovat esimerkiksi päiväkirjat, elämäkerrat, keskustelut, haastattelut, elokuvat ja musiikki. Näille kaikille yhteistä on se, että niillä on alku, keskikohta ja loppu sekä kaikilla on jokin juoni, joka muodostaa kertomuksen merkityksen. [2]

Aineisto narratiivista analyysiä varten voidaan hankkia monella eri tavalla riippuen tutkittavasta asiasta tai ilmiöstä. Hankinta tapahtuu kuitenkin muiden laadullisten menetelmien tavoin esimerkiksi haastatteleamalla ihmisiä, pyytämällä kirjallisia kertomuksia tai tutkimalla elämäkertoja ja muita tekstejä [3]. Aineistoa kerätessä täytyy ottaa huomioon, että tarkoituksena on kerätä kertomuksia eli esimerkiksi yksinkertaiset kyselylomakkeet eivät ole riittäviä.

3 Implementointi

Otetaan esimerkkitapaukseksi yritys, joka haluaa uudistaa mobiilisovelluksensa käyttöliittymän käyttäjien ja sovelluksen käyttötavan perusteella. Oletetaan, että sovellus on tehty tiettyyn käyttöön eli esimerkiksi tässä tapauksessa mobiilisovellus voisi olla kriisiviestintään tarkoitettu työkalu. Tällä tavoin saadaan pienennettyä käyttäjäkuntaa ja tutkimuksesta saadaan mielekkäämpi.

Tutkimukseen pyydetään mukaan vapaaehtoisia joista sitten valitaan tasaisesti eri henkilöitä riippuen siitä kuinka paljon he käyttävät sovellusta. Aineisto kerätään haastatteleamalla näitä valittuja henkilöitä. Haastattelut pyritään pitämään mahdollisimman vapaamuotoisina ja avoimina, mutta tarpeen vaatiessa keskustelun ohjaukseen käytetään apuna ennaltalaadittua kysymyslistaa. Haastattelun tarkoituksena on saada kertomuksia siitä, kuinka kriisiviestintäsovellusta käytetään oikeissa tilanteissa.

Haastattelun kertomusten perusteella luodaan uusia kuvauksia tyypillisestä sovelluksen käyttötavasta käyttäjäryhmittäin. Nämä kuvaukset

toimivat suunnittelijoiden apuna ongelmien ja parannuskohteiden havaitsemisessa. Sovelluksen suunnittelijoille ja kehittäjille saadaan myös parempi käsitys siitä miten sovellusta käytetään oikeissa tilanteissa näiden yleistettyjen kertomusten avulla.

Pienelle käyttäjäkunnalle tai hyvin spesifiseen tarkoitukseen suunnitelluilla sovelluksilla tämänkaltainen tutkimus on mielestäni toimiva. Massoille tehdyn sovelluksen uudistukseen tämä ei sovi koska pienen haastattelujoukon kertomuksia on mahdoton yleistää tuhansille ihmisille. Narratiivisen analyysin haastattelut ovat myös työläitä ja aikaa vieviä eli haastateltavien määrää ei voi kasvattaa kauhean suureksi. Eettiset ongelmat voivat tulla vastaan haastatteluissa riippuen siitä miten henkilökohtaisista asioista puhutaan.

Viitteet

- [1] Hyvärinen Matti, 2006, Kertomuksen tutkimus
- [2] Marttiin Anne, 2012, Tarinan voima: Elämäkerrallis-narratiivinen tarina sijoitetun nuoren kokemuksista
- [3] Narratiiviset tarkastelutavat http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_6_4.html
- [4] Teija Löytönen, Narratiivinen tutkimusote <http://www.xip.fi/tutkija/0402.htm>